

Onderwerp Wensen en bedenkingen concept meerjarenprogramma
Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen

Steller (10)(2e)

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	(050) (10)(2e)	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	5361688
Datum		Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte heer, mevrouw,

Op 4 november 2015 presenteerde de Nationaal Coördinator Groningen, de heer Alders, het meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. In aanloop op de bijeenkomst van de gezamenlijke raadscommissies op 18 november aanstaande geven wij u onze visie op het document en vragen wij uw raad onderstaande zienswijze te onderschrijven dan wel daarbij wensen en/of bedenkingen uit te spreken. Daarbij gebruiken wij onze inbreng, met de aandachtspunten van uw raad uit de bijeenkomst van 23 september 2015, als basis. De brief vangt aan met een reactie op hoofdlijnen en gaat daarna dieper in op de verschillende onderdelen in het programma.

Vooraf.

Ons college heeft waardering voor het vele werk dat de afgelopen periode is verricht. In een kort tijdsbestek en onder hoge tijdsdruk hebben de verschillende overheden, instellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven bijgedragen aan een conceptprogramma van de NCG. Het programma bestrijkt de volle breedte van de gevolgen van de aardbeving en biedt perspectief voor bewoners en ondernemers. Soms in concrete uitwerkingen, soms als aanzet, omdat de kennis nog in ontwikkeling is. Dit laatste geeft ook de beperking aan waarmee de NCG, en alle betrokken partijen, tot op dit moment moeten handelen.

Een belangrijk deel van de noodzakelijke actuele uitgangspunten is nog niet publiekelijk beschikbaar of nog niet gevalideerd, zoals de nieuwe versie van de Nationale Praktijk Richtlijn. Wij weten dat de inzichten aan verandering onderhevig zijn en we zien dat uit verschillende bronnen nieuw materiaal wordt aangeleverd. Dat maakt kiezen lastig, maar stelt ook vragen over status en betrouwbaarheid van onderzoeksgegevens. Ons college bepleit met de NCG in dit kader dan ook de organisatie van een 'public review' op de onderzoeken en methodes die aan huidige en toekomstige keuzes ten grondslag liggen en komen te liggen. Daarmee wordt in ieder geval bijgedragen aan begrip en vertrouwen in de feitenbasis die aan ons handelen ten grondslag moet liggen.

Ons college betreurt dat de aangekondigde en noodzakelijke duidelijkheid rondom actuele contouren en rekenregels op dit moment niet aanwezig is. Met deze onduidelijkheid kunnen wij ons goed vinden in de 'no regret' benadering van de NCG: op die plekken beginnen waarvan verondersteld mag worden dat dit ook bij gevalideerde nieuwe uitgangspunten de noodzaak van ingrijpen en versterken het grootst is. Maar wij vinden dat de randen van het gebied, waartoe ook de gemeente Groningen toe behoort, nadrukkelijk in het programma zichtbaar moeten blijven. Daarover meer in deze brief.

Ons college is van mening dat Nationaal Coördinator Groningen een goede basis neerlegt voor een daadwerkelijke aanpak. Met ruim tweehonderd pagina's is dit het eerste allesomvattende plan dat aangeeft hoe we met de aardbevingsschade en preventie om moeten gaan. Maar het mag niet bij papier blijven. Inwoners, ondernemers en instellingen moeten snel merken dat er wat gebeurt. Dat kan alleen als de samenwerkende partijen schouder aan schouder staan en iedereen zich achter de plannen schaaft. De gemeente Groningen wil daar graag haar bijdrage aan leveren.

Aanzet tot herstel van vertrouwen.

De gemeente Groningen neemt als één van de vier clusters binnen de NCG-aanpak een bijzondere positie in. Bijzonder vanwege de ligging aan de rand van het aardbevingsgebied en de aard van de opgave (minder gebiedsgericht, meer objectgericht), maar ook vanwege de verwevenheid met een intensief bebouwde stedelijke omgeving met alle bijbehorende voorzieningen.

Ook in onze gemeente hebben vastgoedeigenaren schade (collegebrief 30 oktober 2015, 5308128). Wij constateren daarbij dat de periode tot herstel van schade in veel gevallen te lang duurt. Het voorstel van de NCG om de afhandeling van schades te vereenvoudigen en te versnellen heeft onze instemming: sneller, transparanter met de eigenaar in positie. Ook het instellen van een onafhankelijke arbiter heeft onze steun. De noodzaak van een onafhankelijk loket voor bewoners onderschrijven wij. Vanuit de ondernemers is een meer toegankelijke informatievoorziening bepleit. Het bedrijvenloket moet er wat het college betreft hoe dan ook komen.

Wij zijn verheugd te constateren dat de NCG voorstelt ons verzoek om de waardevermeerderingsregeling in te zetten volgens het principe 'gelijke monniken gelijke kappen' overneemt. De plek waar men woont, mag geen criterium zijn in het bepalen van recht op een bijdrage. Als het NCG-advies wordt overgenomen zal de regeling dus ook voor inwoners van de gemeente Groningen gaan gelden, met terugwerkende kracht tot het begin van de regeling (1-1-2014). Wij gaan er vanuit dat het principe van gelijkheid overeind blijft bij de herijking van de regeling, ook wanneer de regeling dienstbaar wordt gemaakt aan het realiseren van een duurzaamheidsimpuls bij versterking van gebouwen.

Naast schadeherstel heeft de preventieve versterking van gebouwen prioriteit voor de NCG. De keuze voor de start van de versterkingsaanpak in de kern van het aardbevingsgebied en het centraal stellen van de bewoners daarin onderschrijven wij. Ook is het goed dat gekozen wordt voor continuïteit in de aanpak. Starten in de kern van het gebied betekent in onze ogen echter niet dat er aan de rand niets hoeft te gebeuren. De onderzoeksagenda die wij hebben ingediend achten wij daarom nog steeds noodzakelijk.

Het betreft hierbij onderzoek naar de kwetsbaarheid van onze cultuurhistorisch bijzonder waardevolle binnenstad en in het bijzonder het risico van vallende elementen in de openbare ruimte. Ook bepleiten wij nader onderzoek naar onze hoogbouw, juist omdat elk hoog gebouw uniek is en niet in een standaardtypologie valt te definiëren. Het in kaart brengen van risico's in publieke gebouwen blijft nodig.

Het belang van infrastructuur wordt weliswaar aangestipt, maar in onze ogen is de bereikbaarheid van de stad en met name de publieke voorzieningen voor de regio, zoals de ziekenhuizen, zo belangrijk dat ook daar extra onderzoek naar nodig.

Onzekerheden in kennis, onduidelijkheid in toetsingskaders.

Om in te kunnen schatten voor welke opgave de gemeente Groningen staat en om aan te kunnen geven hoe deze moet worden aangepakt, is helderheid over de te hanteren normen, contouren en rekenregels onontbeerlijk. Wij constateren dat wij op die vlakken nog niet de duidelijkheid hebben die nodig is. Wij blijven als uitgangspunt hanteren dat wij alleen kunnen werken met door het Rijk gevalideerde normen, contouren en regels. Door de publicatie van verschillende adviezen en kaarten dreigt eerder minder dan meer helderheid te ontstaan.

Risiconormering.

We hebben in het verleden de minister meerdere malen opgeroepen om duidelijkheid te verschaffen rondom risiconormering. Positief is dat de commissie Meijdam hierin voorziet door te stellen dat de risico's voor Groningers niet mogen afwijken van de risico's waar burgers elders in het land aan onderhevig zijn. Dit betreft de norm van 10^{-5} (kans overlijden 1 op 100.000). Minister Kamp geeft in zijn brief van 3 november 2015 aan deze norm over te nemen. Daarmee is duidelijkheid verschaft over de normering.

Contouren.

Inmiddels is ook een nieuwe contourenkaart van het KNMI verschenen. De contourenkaart met seismische dreigingen laat zien dat de grondversnellingen ("peak ground acceleration", PGA) zijn gehalveerd. Op het eerste gezicht positief nieuws, een grootschalige gebiedsgerichte versterking lijkt voor de gemeente Groningen niet aan de orde, maar ons college is van mening dat er op dit moment nog onvoldoende kennis en inzicht is om hier definitieve conclusies uit te trekken. Vooralsnog geeft de minister aan dat deze kaart alleen gebruikt kan worden voor prioritering van versterking. Dit komt overeen met de inzet van de NCG door te beginnen in de kern (binnen contour 0,3g) en vervolgens de cirkel binnen de 0,2g waarde aan te geven. Een aanpak waarin wij ons kunnen vinden. Een concrete conclusie over wat deze nieuwe grondversnellingen betekenen voor gebieden en bouwwerken kan echter pas worden getrokken in combinatie met rekenregels en inzicht in de sterkte van individuele gebouwen.

Rekenregels.

Over de rekenregels geeft de commissie Meijdam aan te willen komen met een alternatieve aanpak ten opzichte van de verwachte witte NPR. De commissie Meijdam bepleit een zogenaamde catalogusaanpak, waarmee aan de hand van kenmerken van representatieve bouwwerken en de ligging in de PGA-contour de noodzakelijke

versterking en prioritering duidelijk wordt. Deze catalogusaanpak is echter nog niet operationeel.

Uiterlijk in het eerste kwartaal van 2016 komt de minister terug op de vraag hoe bouwwerken die niet aan de norm voldoen op een praktische en voortvarende manier geïdentificeerd kunnen worden.

Een modelmatige aanpak kan wellicht voordelen hebben, maar wij pleiten voor het hanteren van maatwerk. Juist het verschil tussen wel of niet versterken aan de randen van het aardbevingsgebied vraagt om uitgebreide kennis. De gemeente Groningen kent vele unieke bouwwerken, die niet te vatten zijn in typologieën. Individueel rekenen zal, ook al is het tijdrovend, ons inziens nodig blijven om de aardbevingsbestendigheid van bestaande bouw en de benodigde versterkingsmaatregelen te bepalen. Daarnaast zullen ook voor nieuwbouw altijd adequate rekenregels nodig zijn.

Feitelijke en wenselijke situatie.

Op grond van bovenstaande concluderen wij dat feitelijk nog steeds de groene NPR met bijbehorende contourenkaart als ‘vigerend’ dient te worden aangemerkt en dat wij ons handelen daarop moeten baseren. Tegelijkertijd weten wij dat voortschrijdend inzicht heeft geleid dan wel zal leiden tot substantiële wijziging van contouren en rekenregels. Om te voorkomen dat deze situatie gaat leiden tot verdere onduidelijkheid en potentieel vertraging in het handelen ten aanzien van nieuwbouw en bestaande bouw, zowel bij corporaties, ontwikkelaars maar ook particulieren roepen wij de NCG op om op korte termijn volledige duidelijkheid te verschaffen over het actuele toetsingskader en het ertoe te leiden dat nieuwe inzichten in contouren en rekenregels ook op korte termijn tot een nieuw toetsingskader kunnen leiden.

Nieuwbouwregeling.

De nieuwbouwregeling die wij met NAM en de minister van Economische Zaken hebben afgesproken is van groot belang om de voortgang van investeringen in de fysieke groei en vernieuwing van de stad te garanderen. Aangekondigd is dat deze tijdelijke regeling zal worden vervangen door een definitieve regeling. De teksten die ten aanzien hiervan in het concept-MJP zijn opgenomen zijn volgens mondelinge mededeling van de NCG onjuist. Uitgangspunt voor de gemeente Groningen is dat de herziene nieuwbouwregeling geldig zal moeten zijn voor het totale gebied dat met effecten van aardbevingen te maken heeft, dat de inhoud en reikwijdte van de huidige regeling in de nieuwe regeling minimaal gehandhaafd worden en dat de regeling zal blijven gelden tot zolang aardbevingsbestendig bouwen meer kosten met zich meebrengt dan elders bouwen. Alleen zo kan de gemeente Groningen zich ontwikkelen op dezelfde basis als steden elders in het land.

Kansrijk Groningen.

In onze inbreng hebben wij het belang van de stad voor regio, en het belang van de regio voor de stad centraal gesteld. In de inleiding van het programma wordt het belang van de gemeente Groningen als economische motor voor het gebied dan ook terecht aangestipt. Wij hebben in dat kader ervoor gepleit voor investeringen in stad én regio een gelijk speelveld met de rest van Nederland te creëren om zodoende het vestigingsklimaat en investeringen te stimuleren. Daarom moet de huidige nieuwbouwregeling onverkort van kracht blijven.

Niemand in deze regio gevraagd om aardbevingen en de nadelige effecten. De ambitie om aan de noodzaak het gebied een impuls geven, in de vorm van structuurversterking en energietransitie wordt in het Meerjarenprogramma geagendeerd. Wij verwachten dat het Rijk de aanbevelingen van de commissie Meijer ter harte neemt: in het gebied is onbalans ontstaan tussen de lusten en de lasten van gaswinning. Bewoners en ondernemers in het gebied hebben op dit moment vooral de lasten. Het is de stellige overtuiging van de commissie Meijer dat deze balans moet worden hersteld. Dat kan volgens ons college door, zoals de NCG voorstelt, meer te prioriteren in bestaande economische programma's. In plaats van alles een beetje, juist kiezen. Er zal door de NCG een stuurgroep regionale economie worden ingesteld die tot taak krijgt om:

- a. vast te stellen welke aandachtsgebieden het meest kansrijk zijn (mede met het oog op de aanbeveling van de Commissie Meijer om ons te richten op Gas 2.0);
- b. afspraken te maken over de afstemming van de inzet van alle spelers: wie doet wat?

Ons college onderschrijft het belang om het eigenaarschap van nieuwe opgaven vast te stellen, zoals de vernieuwing van de bouwsector. Daarnaast zijn er ook bestaande opgaven op het gebied van economie en arbeidsmarkt die om aanscherping van eigenaarschap vragen. Graag denken we hierin mee.

We benadrukken op deze plek het grote belang van de kennisinstellingen voor Stad én regio en daarbij de absolute noodzaak om een 'normale' bedrijfsvoering te garanderen. Dat geldt uiteraard voor het realiseren van nieuwbouw en het onderhouden en renoveren van bestaand vastgoed, maar dat geldt vooral ook voor de essentie van hun bestaan: (internationaal) onderzoek, onderwijs, medische zorg en kennisvalorisatie.

Gevolgen voor programma cluster gemeente Groningen.

Ons college realiseert zich dat voor een discussie over wenselijkheid en noodzakelijkheid van programmaonderdelen ook zicht nodig is, op de financiële randvoorwaarden. Een uitgewerkte begroting voor 2016 ontbreekt. Voor 2016 is –op dit moment- voorzien in een begroting van in totaal 19 miljoen euro. Binnen het bedrag van 12 miljoen is voorzien in de instandhouding van de NCG. Daarin is niet voorzien in de uitvoering van regelingen en de complexe gevallen. De gebiedsgerichte aanpak zal zowel in directe zin (NCG) als indirecte zin (gemeenten en organisaties) om forse bijdrage vragen, die onvoldoende in de bedragen van de NCG zijn verwerkt. Het uitgangspunt is dat het bedrag van 7 miljoen voor een onderzoeksprogramma van verschillende organisaties toereikend moet zijn.

Daar waar het gaat om de activiteiten die voortvloeien uit de aansprakelijkheid van de NAM als veroorzaker (schadeherstel, versterking) zullen de middelen ook door de NAM verstrekt moeten worden. De dekking van de activiteiten daarbuiten, dus ook voor de inbreng vanuit het cluster gemeente Groningen bekostigd worden, wordt deze maand nader verkend en uitgewerkt.

Wensen/bedenkingen raad.

N.a.v. de bespreking met uw raad op 23 september 2015 hebben wij als accenten bij de NCG e volgende punten onder de aandacht gebracht.

Allereerst het belang van herstel van vertrouwen, te bereiken door aandacht voor het individu, de burger en ondernemer.

Heldere informatievoorziening, eenduidige regelingen (bij voorkeur in één regeling) en gelijke uitgangspositie voor alle belanghebbenden en schadegevallen kunnen aan dit herstel bijdragen. Evenals een laagdrempelig en goed bereikbaar informatiepunt. Deze punten zien wij in het concept MJP duidelijk terugkomen. Daarnaast hebben wij gepleit voor het benutten van de kans om de noodzakelijke verstevigingsopgave te combineren met de gewenste energietransitie. Daartoe hebben wij een aantal concrete mogelijkheden aangedragen voor opschaling van lopende initiatieven. In het conceptprogramma herkennen wij de ambitie, maar zien wij dat de uitwerking met name voor particulier eigendom ontbreekt. In de aankomende periode willen wij vanuit onze kennis en ervaring bijdragen haalbaar maken van deze ambitie. Ook het benutten van de kans om de werkgelegenheid in stad en regio te laten groeien is als speerpunt naar voren gebracht. Het concept- programma bevat een stevige pijler waarin economie, arbeidsmarkt en opleidingen samenkomen. Zo zien wij dat de keten onderwijs-opleiding-bedrijfsleven concrete voorstellen bevat, in lijn met de inbreng van de gemeente. Ook hier hangt het succes af van de bereidheid van de partijen om intensief samen te werken en middelen beschikbaar te stellen.

Voor de bespreking op 18 november vragen wij uw raad deze zienswijze te onderschrijven, waarbij wij als hoofdpunten noteren:

- **Waardering voor het vele werk in korte tijd; er is een belangrijke basis gelegd voor daadwerkelijke uitvoering; nu de uitvoering z.s.m. ter hand nemen**
- **Onderschrijven van de verbeteringen in de procedures van schadeafhandeling;**
- **Steun voor het uitbreiden van de waardevermeerderingsregeling;**
- **Onverkort voortzetten van de huidige nieuwbouwregeling;**
- **Wegnemen van de onduidelijkheid over de te hanteren contouren en normen;**
- **Het opnemen van een adequate onderzoeksagenda voor de randen van het gebied;**
- **Prioriteren binnen de economische pijler, en daarbij de focus te leggen op de keten-onderwijs-arbeidsmarkt.**

Tenslotte: de NCG gaat niet over het verminderen van de gaswinning. Maar zijn opmerking bij de presentatie, opgetekend in het Dagblad van het Noorden van 5 november 2015, onderschrijven wij van harte. “Als je alleen met versterking bezig bent en niets doet aan de winning, moet je je afvragen wat je aan het doen bent. Het één kan niet zonder het ander.”

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Bijlage: concept- meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen¹.

¹ Met het Meerjarenprogramma zijn tegelijkertijd ook de onderstaande documenten gepubliceerd.

- Cultuurhistorische waardenstelling en Erfgoedmeting
- Aardbevingen Groningen: naar een methode voor risico gebaseerd prioriteren versterkingen
- Verslagen werkconferenties NCG periode augustus- september

Deze documenten zijn in te zien via <http://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl>.